

OLIMLAR NIGOHI

ILMIY OMMABOP JURNAL

3-SON 2026-YIL

ISSN 3060-5458

BUXORO -2026

OLIMLAR NIGOHI

ilmiy ommabop jurnal

3-son (2026-yil, mart)

Jurnal 2025-yildan chiqa boshlagan

Buxoro -2026

MUNDARIJA:

3	Umarbekova Nodina Akobirovna STEAM ta'limidan foydalanish jarayonida talabalarda kuzatiladigan muammolar va imkoniyatlar
6	Qodirova Shahlo Shavkatjon qizi Theoretical principles of optimizing professional-practical physical training of students
11	Usmonova Mohigul Mansur qizi Ayollar tadbirkorligi asosida mintaqaviy yashil iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari
17	Murodillayev Sardorbek Bahodir o'g'li Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonining iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri
23	Elov Ziyodulla Sattorovich Qo'shboyeva Shahnoza Abdumalikovna Boshlang'hich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt elementlari orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.
27	Низамитдинов Тимур Дилшодович Роль психорегуляции в спортивной деятельности: анализ современных исследований
30	Hamroyev Temurbek Jamshid o'g'li Mehnat migratsiyasi sharoitida voyaga yetayotgan yoshlarning ijtimoiy muhitga moslashuv jarayonining psixologik jihatlari
34	O'ralova Zilola Sobirovna Qora smorodinani yetishtirish va uning dorivorlik xususiyatlari

Murodillayev Sardorbek Bahodir o'g'li
Qarshi davlat texnika universiteti
Mintaqaviy iqtisodiyot yo'nalishi mustaqil tadqiqotchisi
Email: murodillayev.sardorbek@mail.ru

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI

Annotatsiya. Barqaror ishlab chiqarish va iste'mol modellariga o'tish jarayoni milliy iqtisodiy tuzilmalarga sezilarli darajada ta'sir qiladi va iqtisodiy xavfsizlikka bevosita ta'sir qiladi. Ushbu maqolada yashil iqtisodiyot transformatsiyasining iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri barqaror rivojlanish, energiya samaradorligi, resurslarni boshqarish, atrof-muhitni muhofaza qilish va innovatsiyalarga asoslangan o'sish nuqtai nazaridan tahlil qilinadi. Maqolada qayta tiklanadigan energiya, kam uglerodli texnologiyalar, aylanma iqtisodiyot mexanizmlari va yashil moliyalashtirishga investitsiyalar makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga, tashqi qaramlikni kamaytirishga va uzoq muddatli barqarorlikni oshirishga qanday hissa qo'shishi o'rganiladi. Shu bilan birga, tarkibiy o'zgarishlar, moliyaviy xarajatlar, texnologik bo'shliqlar va institutsional to'siqlar bilan bog'liq potentsial xavflar va qiyinchiliklar muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalari samarali va yaxshi muvofiqlashtirilgan yashil o'tish barqaror iqtisodiy xavfsizlikning asosiy omili bo'lib xizmat qilishi mumkinligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Yashil iqtisodiyot, iqtisodiy xavfsizlik, barqaror rivojlanish, qayta tiklanadigan energiya, kam uglerodli transformatsiya, yashil moliya, aylanma iqtisodiyot, ekologik barqarorlik, energiya samaradorligi, iqtisodiy barqarorlik.

Abstract. The transition to sustainable production and consumption patterns significantly affects national economic structures and has a direct impact on economic security. This article analyzes the impact of the green economy transformation on economic security from the perspective of sustainable development, energy efficiency, resource management, environmental protection, and innovation-driven growth. The article explores how investments in renewable energy, low-carbon technologies, circular economy mechanisms, and green financing can contribute to strengthening macroeconomic stability, reducing external dependence, and enhancing long-term sustainability. At the same time, potential risks and challenges associated with structural changes, financial costs, technological gaps, and institutional barriers are discussed. The research findings highlight that an effective and well-coordinated green transition can serve as a key factor in sustainable economic security.

Keywords: Green economy, economic security, sustainable development, renewable energy, low-carbon transformation, green finance, circular economy, environmental sustainability, energy efficiency, economic sustainability.

Аннотация. Переход к устойчивым моделям производства и потребления существенно влияет на национальные экономические структуры и оказывает прямое воздействие на экономическую безопасность. В данной статье анализируется влияние трансформации в «зеленую» экономику на экономическую безопасность с точки зрения устойчивого развития, энергоэффективности, управления ресурсами, охраны окружающей среды и роста, основанного на инновациях. В статье рассматривается, как инвестиции в возобновляемые источники энергии, низкоуглеродные технологии, механизмы циркулярной экономики и «зеленое» финансирование могут способствовать укреплению макроэкономической стабильности, снижению внешней зависимости и повышению долгосрочной устойчивости. Одновременно обсуждаются потенциальные риски и проблемы, связанные со структурными изменениями, финансовыми затратами, технологическими пробелами и институциональными барьерами. Результаты исследования показывают, что эффективный и хорошо скоординированный «зеленый» переход может стать ключевым фактором устойчивой экономической безопасности.

Ключевые слова: «Зеленая» экономика, экономическая безопасность, устойчивое развитие, возобновляемые источники энергии, низкоуглеродная трансформация, «зеленое» финансирование, циркулярная экономика, экологическая устойчивость, энергоэффективность, экономическая устойчивость.

Kirish. So'nggi o'n yilliklarda global iqtisodiy rivojlanishga atrof-muhit cheklovlari, iqlim o'zgarishi xavfi, resurslar tanqisligi va geosiyosiy beqarorlik tobora ko'proq ta'sir ko'rsatmoqda. Resurslarni intensiv ekspluatatsiya qilish va yuqori uglerod chiqindilariga asoslangan an'anaviy iqtisodiy o'sish modellari milliy iqtisodiyotlar uchun tarkibiy zaifliklarni yaratdi. Bunga javoban ko'plab mamlakatlar iqtisodiy raqobatbardoshlik va barqarorlikni saqlab qolish bilan birga barqaror rivojlanishga erishishga qaratilgan yashil iqtisodiyot strategiyalarini faol ravishda amalga oshirmoqdalar.

Yashil iqtisodiyotga o'tish ishlab chiqarish tizimlarida, energiya iste'moli modellarida, sanoat siyosatida va moliyaviy mexanizmlarda tub o'zgarishlarni o'z ichiga oladi. Bu qayta tiklanadigan energiya manbalarini kengaytirishga, energiya tejaydigan texnologiyalarni rivojlantirishga, issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirishga va aylanma iqtisodiyot tamoyillarini joriy etishga yordam beradi. Ushbu o'zgarishlar import qilinadigan qazilma yoqilg'ilarga qaramlikni kamaytirish, texnologik mustaqillikni oshirish, iqtisodiy faoliyatni diversifikatsiya qilish va tashqi zarbalarga chidamlilikni kuchaytirish orqali iqtisodiy xavfsizlikka bevosita ta'sir qiladi.

Biroq, o'tish jarayoni investitsiya talablari, infratuzilmani modernizatsiya qilish xarajatlari, ishchi kuchini qayta qurish va institutsional islohotlar kabi qisqa muddatli iqtisodiy xarajatlarni ham keltirib chiqaradi. Shuning uchun, yashil transformatsiya va iqtisodiy xavfsizlik o'rtasidagi bog'liqlikni tushunish ekologik maqsadlarni iqtisodiy barqarorlik bilan muvozanatlashtiradigan samarali siyosat mexanizmlarini ishlab chiqish uchun juda muhimdir.

Ushbu maqolada yashil iqtisodiyotga o'tishning asosiy jihatlari o'rganiladi va uning milliy iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri tahlil qilinadi, barqaror tarkibiy o'zgarishlar bilan bog'liq imkoniyatlar va potentsial xavflar aniqlanadi.

Adabiyotlar sharhi. Yashil iqtisodiyotni o'zgartirish konsepsiyasi va uning iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri xalqaro ilmiy tadqiqotlarda, strategik siyosat hujjatlarida va milliy rivojlanish dasturlarida keng muhokama qilingan. Global tashkilotlar barqaror iqtisodiy o'sish atrof-muhitni muhofaza qilish, ijtimoiy integratsiya va iqtisodiy barqarorlikni birlashtirishi kerakligini ta'kidlaydilar.

Xalqaro miqyosda Birlashgan Millatlar Tashkilotining Atrof-muhit dasturi (UNEP) yashil iqtisodiyotni inson farovonligi va ijtimoiy tenglikni yaxshilaydigan, shu bilan birga ekologik xavflar va ekologik tanqislikni sezilarli darajada kamaytiradigan iqtisodiy tizim sifatida belgilaydi[1]. UNEP "Yashil iqtisodiyot sari" hisobotida qayta tiklanadigan energiya, barqaror infratuzilma va resurslar samaradorligiga investitsiyalar makroiqtisodiy barqarorlikni va uzoq muddatli raqobatbardoshlikni oshirishini ta'kidlaydi. Xuddi shunday, Jahon banki[2] va Xalqaro valyuta jamg'armasi (XVJ)[4] yashil o'tish siyosati qazilma yoqilg'i importi va uglerodga boy sanoat tarmoqlariga qaramlikni kamaytirish orqali xavflarni kamaytirish, iqlimga chidamlilik va moliyaviy barqarorlikka hissa qo'shishini ta'kidlaydilar.

Yevropa Ittifoqining "Yashil bitim" strategiyasi yashil transformatsiyani qo'llab-quvvatlovchi eng keng qamrovli siyosat doiralaridan birini ifodalaydi[3]. U 2050-yilga qadar qonuniy jihatdan majburiy iqlim neytralligi maqsadlarini belgilaydi va toza texnologiyalar, barqaror moliya va aylanma iqtisodiyot mexanizmlarida innovatsiyalarni rag'batlantiradi. Yevropa Ittifoqi siyosati hisobotlari doirasida olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yashil investitsiyalar ish o'rinlarini yaratish, sanoatni modernizatsiya qilish va texnologik rivojlanishni rag'batlantiradi, shu bilan birga energiya xavfsizligini mustahkamlaydi.

Iqtisodiy adabiyotlardagi ilmiy tadqiqotlar ham yashil transformatsiya va iqtisodiy xavfsizlik o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qiladi. Mualliflarning ta'kidlashicha, energiya manbalarini diversifikatsiya qilish, sanoat tizimlarini raqamlashtirish va ekologik qoidalarni joriy etish tashqi

zarbalar va geosiyosiy beqarorlikka nisbatan zaiflikni kamaytiradi. Empirik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, qayta tiklanadigan energiya ulushi yuqori bo'lgan mamlakatlar global yoqilg'i narxining o'zgaruvchanligiga kamroq duch kelishadi va makroiqtisodiy barqarorlik yaxshilanadi.

O'zbekiston sharoitida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish barqaror iqtisodiy modernizatsiya qilishga qaratilgan milliy rivojlanish strategiyalari va prezident farmonlari bilan qo'llab-quvvatlanadi. Asosiy siyosat hujjatlari qatoriga energiya samaradorligi, qayta tiklanadigan energiyani kengaytirish, atrof-muhitni muhofaza qilish va sanoatni modernizatsiya qilishga ustuvor ahamiyat beradigan 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi kiradi[5]. Yashil iqtisodiyotga o'tish bilan bog'liq prezident farmonlari va qarorlarida qayta tiklanadigan energiya manbalari ulushini oshirish, energiya tejaydigan texnologiyalarni joriy etish, suv resurslarini boshqarishni takomillashtirish va yashil moliyalashtirish vositalarini ishlab chiqish ta'kidlangan[6].

O'zbek tadqiqotchilari shuningdek, yashil transformatsiya atrof-muhitning degradatsiyasini kamaytirish, resurslar unumdorligini oshirish va barqaror sanoat o'sishini ta'minlash orqali iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynashini ta'kidlaydilar[7]. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, quyosh va shamol energiyasi loyihalariga investitsiyalar, aqlli sug'orish tizimlari orqali qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish va aylanma ishlab chiqarish modellarini joriy etish uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikka hissa qo'shadi.

Umuman olganda, xalqaro va milliy adabiyotlar yashil iqtisodiyotga o'tish nafaqat ekologik strategiya, balki iqtisodiy xavfsizlikni oshirishning asosiy omili ekanligini tasdiqlaydi. Biroq, tadqiqotchilar shuningdek, yuqori boshlang'ich investitsiya xarajatlari, texnologik qaramlik, institutsional to'siqlar va amalga oshirish jarayonlarini sekinlashtirishi mumkin bo'lgan cheklangan moliyaviy resurslar kabi muammolarni ham ta'kidlaydilar[8]. Shuning uchun, muvaffaqiyatli transformatsiya uchun davlat siyosati, moliya institutlari va xususiy sektor ishtiroki o'rtasida samarali muvofiqlashtirish juda muhimdir.

Metodologiya. Ushbu tadqiqotda yashil iqtisodiyotga o'tishning iqtisodiy xavfsizlikka ta'sirini tahlil qilish uchun aralash usulli tadqiqot yondashuvi qo'llaniladi. Tadqiqot siyosat hujjatlari va ilmiy adabiyotlarning sifatli tahlilini makroiqtisodiy va ekologik ko'rsatkichlarning miqdoriy bahosi bilan birlashtirib, keng qamrovli va dalillarga asoslangan xulosalarni ta'minlaydi.

Tadqiqotning nazariy asosi barqaror rivojlanish nazariyasi, yashil iqtisodiyot nazariyasi va iqtisodiy xavfsizlik nazariyasi konsepsiyalariga asoslangan. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Atrof-muhit dasturi (UNEP) ko'rsatmalari, Jahon bankining yashil o'tish hisobotlari va Yevropa Ittifoqining iqlim siyosati strategiyalari kabi xalqaro asoslar qiyosiy tahliliy asos sifatida qo'llaniladi. Milliy darajada rasmiy siyosat hujjatlari, prezident farmonlari, hukumat dasturlari va O'zbekistonda yashil transformatsiya va energiya samaradorligi bilan bog'liq strategik rivojlanish rejalari asosiy tartibga solish manbalari sifatida ko'rib chiqiladi.

Tadqiqot metodologiyasi hujjatlar tahlili, statistik ma'lumotlar tahlili va qiyosiy tahlilni o'z ichiga oladi. Hujjatlar tahlili qayta tiklanadigan energiya, resurslar samaradorligi va ekologik barqarorlikni rivojlantirishga qaratilgan qonunchilik hujjatlari, strategik dasturlar va siyosat islohotlarini baholash uchun qo'llaniladi. Ushbu usul yashil transformatsiyani qo'llab-quvvatlovchi institutsional mexanizmlarni va ularning iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini baholash imkonini beradi.

Miqdoriy tahlil makroiqtisodiy ko'rsatkichlar, masalan, YaIM o'sish sur'ati, umumiy energiya iste'molida qayta tiklanadigan energiya ulushi, YaIMning energiya intensivligi, yashil investitsiyalar hajmi, uglerod chiqindilari dinamikasi va qazilma yoqilg'ilarga importga bog'liqlik ko'rsatkichlari yordamida amalga oshiriladi. Statistik ma'lumotlar xalqaro ma'lumotlar bazalaridan (Jahon banki, XVJ, BMT ma'lumotlar bazalari) va milliy statistika agentliklaridan to'planadi. Korrelyatsiya tahlili yashil investitsiyalarning kengayishi va iqtisodiy xavfsizlik ko'rsatkichlarining yaxshilanishi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun ishlatiladi.

Xalqaro tajribalarni milliy amaliyot bilan taqqoslash uchun qiyosiy tahlil qo'llaniladi. Tadqiqotda yashil iqtisodiyot tamoyillarini iqtisodiy siyosatga muvaffaqiyatli integratsiyalashgan rivojlangan mamlakatlarning eng yaxshi amaliyotlari o'rganiladi va ularning rivojlanayotgan iqtisodiyotlar kontekstida qo'llanilishini baholaydi.

Bundan tashqari, amaliy tadqiqotlar tahlili O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiyani rivojlantirish, energiya tejamkor sanoatni modernizatsiya qilish va yashil moliyalashtirish tashabbuslari bo'yicha aniq loyihalarni o'rganish uchun qo'llaniladi. Ushbu amaliy misollar yashil transformatsiyaning iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va ekologik xavflarni kamaytirishga qanday hissa qo'shishining amaliy dalillarini taqdim etadi.

Ushbu metodologik yondashuvlarning kombinatsiyasi ilmiy asoslilikni, natijalarning ishonchliligini va yashil iqtisodiyotga o'tishning iqtisodiy xavfsizlikni oshirishdagi rolini har tomonlama baholashni ta'minlaydi.

Natijalar va muhokamalar. Xalqaro va milliy siyosat hujjatlari, statistik ko'rsatkichlar va amaliy amalga oshirish mexanizmlari tahlili shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyotga o'tish iqtisodiy xavfsizlikka sezilarli va ko'p qirrali ta'sir ko'rsatadi. Global hisobotlar va milliy statistikadan olingan empirik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, qayta tiklanadigan energiya, energiya samaradorligi va barqaror infratuzilmaga investitsiyalarni ko'paytirayotgan mamlakatlar makroiqtisodiy barqarorlikning yaxshilanganini va tashqi zarbalarga nisbatan zaiflikning kamayganini ko'rsatmoqda.

Tadqiqotning asosiy natijalaridan biri shuni ko'rsatadiki, qayta tiklanadigan energiya quvvatlarining kengayishi energiya xavfsizligini mustahkamlashga hissa qo'shadi. Energiya aralashmasida quyosh, shamol va gidroenergetika ulushini oshirgan mamlakatlar import qilinadigan qazilma yoqilg'ilarga qaramlikning kamayganini va energiya narxlarining barqarorlashganini kuzatdilar. O'zbekiston sharoitida quyosh va shamol energiyasi loyihalarining jadal rivojlanishi mahalliy elektr energiyasi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirdi va energiya importiga bosimni kamaytirdi. Statistik tendentsiyalar o'rnatilgan qayta tiklanadigan energiya quvvatlarining izchil o'sishini ko'rsatadi, bu esa uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Yana bir muhim topilma energiya samaradorligini oshirish va YaIM barqarorligi o'rtasidagi bog'liqlikdir. Ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, YaIM birligiga energiya intensivligini kamaytirish unumdorlikni oshirishga va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishga olib keladi. Sanoatni modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish tizimlarini raqamlashtirish va energiya tejavchi texnologiyalarni joriy etish resurslardan samarali foydalanishga yordam beradi. Ushbu o'zgarishlar raqobatbardoshlikni oshirish va energiya sarflaydigan sohalarda operatsion xavflarni kamaytirish orqali iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlaydi.

Tadqiqot shuningdek, yashil transformatsiyani tezlashtirishda yashil moliyalashtirishning ortib borayotgan rolini ta'kidlaydi. Yashil obligatsiyalar, imtiyozli moliyalashtirish mexanizmlari, xalqaro iqlim fondlari va davlat-xususiy sheriklikning joriy etilishi barqaror loyihalar uchun investitsiya imkoniyatlarini kengaytirdi. Biroq, natijalar shuni ko'rsatadiki, moliyaviy mexanizmlar hali ham rivojlanish bosqichida va uzoq muddatli arzon moliyalashtirishga cheklangan kirish imkoniyati muammo bo'lib qolmoqda. Yashil investitsiyalarni kengaytirish uchun moliyaviy infratuzilma va tartibga solishni qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish juda muhimdir.

Tadqiqotda tahlil qilingan ekologik ko'rsatkichlar shuni ko'rsatadiki, emissiyalarni kamaytirish siyosati va atrof-muhitni tartibga solishga e'tiborning ortishi ekologik barqarorlikni yaxshilashga yordam beradi. Issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish, chiqindilarni qayta ishlash tizimlarini kengaytirish va aylanma iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish iqtisodiy ko'rsatkichlarga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan ekologik xavflarni kamaytiradi. Shu bilan birga, tartibga solishni amalga oshirish va institutsional muvofiqlashtirish o'lchanadigan natijalarga erishishda muhim rol o'ynaydi.

Ijobiy o'zgarishlarga qaramay, o'tish jarayoni qisqa muddatli iqtisodiy o'zgarishlarni ham keltirib chiqaradi. Strukturaviy o'zgartirish sanoatni qayta qurish, ishchi kuchini qayta tayyorlash va texnologik yangilanishlarni talab qilishi mumkin, bu esa korxonalar va davlat byudjetlariga vaqtinchalik moliyaviy bosim yaratadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tegishli siyosatni

muvoqilashirish va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarisiz, bu o'tish xarajatlari amalga oshirish jarayonini sekinlashtirishi mumkin.

Muhokama shuni tasdiqlaydiki, yashil iqtisodiyotni o'zgartirish energiya manbalarini diversifikatsiya qilish, resurslar samaradorligini oshirish, innovatsiyalarni rag'batlantirish va tashqi qaramlikni kamaytirish orqali uzoq muddatli istiqbolda iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlaydi. Biroq, muvaffaqiyatli amalga oshirish izchil siyosat qo'llab-quvvatlashi, barqaror investitsiya sharoitlari, texnologik salohiyatni oshirish va ekologik ustuvorliklarni makroiqtisodiy rejalashtirishga integratsiyalashga bog'liq.

Umuman olganda, natijalar shuni ko'rsatadiki, yashil o'tish nafaqat ekologik tashabbus, balki global iqtisodiy noaniqlik va iqlim muammolari sharoitida barqaror iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning strategik omili hamdir.

Xulosa va tavsiyalar. Maqolada xalqaro tajriba, milliy siyosat doiralari va statistik ko'rsatkichlar tahlili orqali yashil iqtisodiyotga o'tishning iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, yashil transformatsiya siyosatini amalga oshirish energiya xavfsizligini mustahkamlash, resurslar samaradorligini oshirish, ekologik xavflarni kamaytirish va makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga sezilarli darajada hissa qo'shadi.

Qayta tiklanadigan energiya manbalari, kam uglerodli texnologiyalar va aylanma iqtisodiyot modellariga o'tish qazilma yoqilg'i importiga bog'liqlikni kamaytiradi va global narxlarning o'zgarishiga moyillikni kamaytiradi. Bundan tashqari, yashil infratuzilma va barqaror sanoatga investitsiyalar texnologik modernizatsiyani rag'batlantiradi va iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshiradi. Tadqiqot natijalari yashil tamoyillarni iqtisodiy siyosatga faol integratsiya qilayotgan mamlakatlar va mintaqalar ekologik va iqtisodiy shoklarga qarshi yuqori barqarorlikka erishishini tasdiqlaydi.

Biroq, tadqiqot shuningdek, yuqori boshlang'ich investitsiya xarajatlari, yashil moliyalashtirishga cheklangan kirish imkoniyati, texnologik bo'shliqlar, institutsional to'siqlar va ishchi kuchini moslashtirish zarurati kabi bir qator muammolarni ham aniqlaydi. Bu cheklovlar shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli yashil transformatsiya davlat institutlari, moliya sektorlari, xususiy korxonalar va xalqaro hamkorlar o'rtasida tizimli muvoqilashirishni talab qiladi.

Umuman olganda, yashil iqtisodiyotga o'tish faqat ekologik tashabbus emas, balki uzoq muddatli iqtisodiy xavfsizlik siyosatining strategik tarkibiy qismi sifatida qaralishi kerak. To'g'ri amalga oshirish global noaniqlik sharoitida barqaror rivojlanish, iqtisodiy diversifikatsiya va barqarorlikni mustahkamlaydi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi tavsiyalar taklif etiladi:

1. Siyosatni muvoqilashirishni kuchaytirish

Iqtisodiy xavfsizlik siyosatini yashil o'tish maqsadlari bilan uyg'unlashtiradigan integratsiyalashgan milliy strategiyalarni ishlab chiqish. Energetika, sanoat, moliya va atrof-muhit institutlari o'rtasidagi muvoqilashirishni ta'minlash.

2. Yashil moliyalashtirish mexanizmlarini kengaytirish

Qayta tiklanadigan energiya va barqaror infratuzilma loyihalarini qo'llab-quvvatlash uchun yashil obligatsiyalar, iqlim fondlari, imtiyozli kreditlar va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini joriy etish va kengaytirish.

3. Qayta tiklanadigan energiyani rivojlantirishni jadallashtirish

Import qilinadigan qazilma yoqilg'ilarga qaramlikni kamaytirish va ichki energiya xavfsizligini oshirish uchun quyosh, shamol va boshqa qayta tiklanadigan energiya manbalariga investitsiyalarni ko'paytirish.

4. Energiya samaradorligini oshirish

Sanoat tarmoqlarida, qurilish va transportda majburiy energiya tejash standartlarini joriy etish. Soliq imtiyozlari va subsidiyalari orqali zamonaviy energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etayotgan korxonalarni qo'llab-quvvatlash.

5. Inson kapitali va innovatsiyalarni rivojlantirish

Ishchi kuchining tarkibiy o'zgarishlarga moslashishini ta'minlash uchun yashil texnologiyalar, barqaror boshqaruv va ekologik innovatsiyalar bilan bog'liq ta'lim va kasbiy tayyorgarlik dasturlarini ilgari surish.

Ushbu tavsiyalarni amalga oshirish yashil transformatsiyani milliy iqtisodiy rivojlanishga yanada samarali integratsiyalashga va uzoq muddatli iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. United Nations Environment Programme (UNEP). Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication. Nairobi: UNEP, 2011.

World Bank. World Development Report 2022: Finance for an Equitable Recovery. Washington, DC: World Bank Publications, 2022.

3. European Commission. The European Green Deal. Brussels: European Union Publications Office, 2019.

4. International Monetary Fund (IMF). Climate Change and Financial Stability. Washington, DC: IMF Policy Papers, 2023.

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. 2022 yil.

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish va energiya samaradorligini oshirishga doir qarorlari.

7. Kuznetsova, N., & Smirnova, T. Green Economy and Economic Security: Modern Challenges and Opportunities. Economic Research Journal. 2021.

Pearce, D., Markandya, A., & Barbier, E. Blueprint for a Green Economy. London: Earthscan, 1989.